

проектів у рамках досягнення національних пріоритетів. У Законі України «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць» (ст. 2–4) слід визначити: два-три національні пріоритети; чіткі індикатори їх досягнення; критерії інвестиційних проектів, виконання яких спрямовуватиметься на реалізацію таких пріоритетів; процедури відбору, схвалення, реєстрації, обліку, фінансування інвестиційних проектів, фінансового контролю та аудиту за їхньою реалізацією. Положення цього Закону щодо умов настання права отримання пільги мають узгоджуватися з нормами п. 2 Перехідних положень Податкового кодексу України.

10. З метою посилення контролю за ризиками, які виникають у процесі державного інвестування, делегувати повноваження щодо фінансування інвестпроектів, що реалізуються за рахунок бюджетних коштів і коштів іноземних інвесторів та міжнародних організацій (на умовах співфінансування), державному Банку розвитку України, доцільність створення якого неодноразово нами обґрунтовувалася [6, С. 165–166].

Отже, проведення пропонуваніх змін стане передумовою адаптації законодавства, трансформації структури промисловості України та економіки загалом, підвищення темпів економічного зростання та переходу до використання переважно інтенсивних чинників розвитку. Подібні завдання – хоча і на іншому рівні – постають і перед економікою ЄС. Реалізація політики, спрямованої на широке використання нових технологій та інновацій, відповідатиме і Стратегії, що реалізується у країнах ЄС. Це може стати запорукою успіху у проведенні реформування національної економіки та прискореної інтеграції до європейських структур.

Перелік використаних джерел:

1. Хомко Л. В., Кульгавець Х. Ю. Правове регулювання підприємницької діяльності: навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 424 с
2. Костюк С. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу: стан, проблеми та перспективи. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. 2012. Вип. 4. С. 196–202. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdau_2000_4_21
3. Яковюк І. В. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу: проблеми реалізації. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2012. Вип. 24. С. 37–49. 153
4. Зельдіна О. Р. Напрями адаптації законодавства України про господарсько-торговельну діяльність до законодавства ЄС. *Право і суспільство*. 2015. № 4. ч. 2. С. 56–62.
5. Замрига А. Проблематика оновлення господарського законодавства в контексті угоди про асоціацію між Україною та ЄС. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 6. С. 60–65.
6. Імплементация Угоди про асоціацію між Україною та ЄС: економічні виклики та нові можливості : наукова доповідь / за ред. акад. НАН України В. Гейця та чл.-кор. НААН України Т. Осташко; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Київ, 2016. 184 с.

УДК334.012.6:334.72

Мариненко Наталія

доктор економічних наук, професор
професор кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Ерстенюк Тарас

аспірант кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Nataliia Marynenko
Doctor of Sciences (Economics), Professor
Professor of the Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine
Taras Ersteniuk
Post-graduate student
Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

РОЛЬ ВІТЧИЗНЯНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАБІЛЬНОСТІ ЕКОНОМІКИ

THE ROLE OF DOMESTIC ENTREPRENEURSHIP IN ENSURING THE ECONOMY'S STABILITY

Основним фактором стійкого економічного зростання кожної держави є розвиток підприємництва, інтегрованого в європейську та світову економіку. Ефективний розвиток підприємництва є невід'ємним, об'єктивно необхідним елементом будь-якої розвиненої системи господарювання.

Рациональне та ефективне використання матеріальних, виробничих, трудових та інших ресурсів, пошук нових можливостей і своєчасне прийняття управлінських рішень зумовлюють перевагу підприємства над конкурентами та швидкий економічний розвиток. Інтегрована сукупність можливостей, потужностей, ресурсів і можливостей як інструментів матиме велике значення в процесі підвищення функціональної ефективності вітчизняних підприємств.

Вітчизняне підприємництво відіграє вирішальну роль у розвитку економічно стабільної держави, адже воно сприяє підвищенню інвестиційної привабливості територій, конкурентоспроможності міст, зростанню кваліфікації працівників, мотивації інновацій і творчості.

Вітчизняне підприємництво може сприяти забезпеченню стабільності економіки наступним чином:

1. Створення робочих місць: вітчизняні підприємства, у тому числі малий бізнес, створюють робочі місця у громадах, де функціонують. Зростання зайнятості має наслідком підвищення платоспроможності населення, а, отже, стимулюватиме розвиток місцевої економіки. Це, у свою чергу, сприяє економічній стабільності держави.

2. Інновації: вітчизняні підприємства часто впроваджують нові продукти чи послуги, що сприяє підвищенню продуктивності й економічному зростанню.

3. Посилення конкуренції: якщо у певній галузі працює багато підприємств, то одним із результатів, як правило, є зниження цін для споживачів, тому може мати місце зростання споживчих витрат, які простимулюють економіку.

4. Податкові надходження. Вітчизняні підприємства сплачують податки, а це допомагає державі фінансувати певні програми та послуги. Доходи, отримані державою у вигляді податкових надходжень, використовуються для розвитку інфраструктури та забезпечення соціальної функції держави і сприяють економічній стабільності.

5. Зростання експорту: вітчизняні підприємства також можуть сприяти зростанню експорту. Створюючи продукти чи послуги, які користуються міжнародним попитом, вони отримують дохід для країни та підвищують її загальну економічну стабільність [1, с. 98].

Крім, того, вітчизняний бізнес сприяє пришвидшенню перемоги України, адже станом на січень 2023 року майже 90% підприємств допомагають ЗСУ, реалізують волонтерські та гуманітарні проекти [2].

Отже, вітчизняне підприємництво є важливою складовою стабільної економіки. Воно є ключовим елементом ринкової економіки, значною мірою сприяє розвитку країни, багато в чому визначає темпи її соціально-економічного зростання. Створюючи робочі місця, заохочуючи інновації, посилюючи конкуренцію, генеруючи податкові надходження та

сприяючи зростанню експорту, вітчизняні підприємства допомагають будувати сильну та стійку економіку.

Перелік використаних джерел:

1. Проблеми та перспективи розвитку підприємництва в Україні: матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 23–24 трав. 2017 р.) / відп. ред. А.А. Мазаракі. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 294 с.

2. Стан та потреби бізнесу в умовах війни: результати опитування в січні 2023 року.
URL: https://business.dii.gov.ua/uploads/5/28594-stan_ta_potrebi_biznesu_v_umovah_vijni_rezul_tati_opituvanna_v_sicni_2023_roku.pdf.

УДК 338.246.8

Мариненко Наталія

доктор економічних наук, професор
професор кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Кутко Тарас

аспірант кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Nataliia Marynenko

Doctor of Sciences (Economics), Professor
Professor of the Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Taras Kutko

Post-graduate student of Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

РЕЛОКАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: УСПІХИ ТА ВИКЛИКИ RELOCATION OF ENTERPRISES UNDER THE WARTIME: SUCCESSES AND CHALLENGES

У зв'язку із невиправданою військовою агресією російської федерації, Україна і світ, в цілому, зіткнулися з питанням актуальності існуючої архітектури безпеки. Сучасні міжнародні безпекові організації виявились неефективними та не готовими до масштабних викликів, якими стала війна в Україні. В свою чергу, держава та український бізнес не опрацьовували поведінкових сценаріїв забезпечення переміщення підприємств, ланцюжків постачань на випадок подібних ситуацій. Багато підприємств були вимушено релоковані в екстремальних умовах, стислих термінах і обмежених ресурсах. Дана ситуація стала поштовхом швидкого пошуку та створення альтернативних шляхів постачання і збуту, перебудови бізнес-процесів для максимально швидкої адаптації до умов, що склалися.

Згідно з даними Міністерства економіки України [1], станом на 02.03.2023 року, за програмою релокації у більш безпечні регіони переміщено 800 підприємств, майже 80% з яких вже відновили роботу на новому місці. Найбільше підприємств релокувалося до Львівської (24% релокованих підприємств), Закарпатської (14,5%), Чернівецької (9,81%), Івано-Франківської (8,3%), Хмельницької (7,3%) та Тернопільської (6,3%) областей.

Серед релокованих підприємств, які вже відновили свою діяльність на новому місці, найбільшу частку складають [2]: підприємства у сфері оптової та роздрібної торгівлі,